

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Vita, Et Gestis S. Francisci Xaverii È Societate Iesv
Indiarvm Apostoli Libri Qvatvor**

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1666

17. Ærumnæ, Indicæ nauigationis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10854

tem Leana: Longo deinceps tractu Guinea legitur, & post Æquatoris transmissam lineam aspirante Phœnicia, qui vnus est Cardinalium ven- torum, ad Austrum itur, permittunturque flatibus in Brasiliam naues, duntaxat in eius conspectum ne veniant, ne si propius accedant, infestis- sima illius maris planeque insuperabili rapiditate in Lusitaniam repellan- tur, vt exploratissimo exitio se subducant, casta eum in annum Indica nauigatione: quare Brasiliam adnauigant, dum ad Trinitatis, & Tristani de Cugna prouectæ sint, ex quibus Insulis in formidolosum vt naua vo- citant Marileonem, hoc est Bonæ Spei, cum sese iniecerint, flexis prorsus Cafrariam radunt, plagamque Africæ quæ à promontorio Cæciam versus porrigitur. Quod si eatenus tam secundis auris promouerint, vt ad S. Iacobi, quod mense Iulio celebratur vltra promontorium euaserint, pos- sunt opportune in Mozambico, aquari ac refici, vnde inito cursu per inte- riora S. Laurentij Insulæ Goam tandem appellant. Nam si fuerit annus in serum prouectior, ne torrentibus fluentis, ac pœnè perpetuis abri- piantur in syrtes & scopulos certis naufragiis infames, coguntur in altam vela dare, & secundum exteriora Insulæ Cocinum petere, quo portu ex- cipi ij solent qui ad Mozambicum non applicuerint. Sed mora quam dixi plus mense solido luitur, qui nauigationi addendus est.

17

Ærumnæ, In-
dice nauiga-
tionis.

17. Cui si nihil inesset præterea, nisi longum ab terra exilium & vnus aquarum & cœli infinitus vndique prospectus, iidem hominum vultus, plerumque flagitiosorum, atque agrestium; somni, graueolentiæ, sor- diumque incommoda, scilicet malum dici forsitan posset. Verum enim verò iis tam multiplices accedant ærumnæ, vt vna illas vel auaritia insatia- bilis, vel Apostolica caritas eluctetur perpeffionum grauitate, ac peri- culorum, certatim animum ex æquo lacerante. Assiduæ in primis conuulsi ex nauca stomachi, & fere omnibus communes molestiæ, maris tractum ingressos statim exagitant, quem ex vndarum subsultatione Equatum ap- pellitant, vbi æstu furenti tam dirè iactantur miseri vectores, vt etiam sanguinem euomant, ad hæc summi caloris & frigoris vices, huius qui- dem ad Promontorium Bonæ Spei, & viride; illius ad Guineæ oras, vbi per diuturnam, & laboriosam malaciam, ecelum, & aquam spirare ignem putes, ne leuissimo quidem auræ vllius suspirio, hinc verò cordis tam inquietus angor, tantus afflictarum defectus viriū & horror cibi cuiuslibet, vt mors videatur omnib. imminere. Adde sub Æquinoctij circulo trāsue- riam Africam scindente, bisque transmittendo, corrumpi solitam anno- nam escariam, è regione Insulæ S. Thomæ; illic nauticus panis putrescit, & verminat; fetet aqua, eiusque paucillum id, quod arcendæ morti ne- cesse est glutire, in obscuro, & pressis naribus ducitur. Habent & pluriæ veneni nescio quid, earum madore intumescunt carnes, & in vlcus rumpuntur. Sed deterrimum omnium lucus quædam Loanda nomine, ab insu- la Loanda (Congi regno contermina, eiusque ærario, ob conchilia quæ inde collecta, monetæ locum & pretium apud incolas tenent) turgente Loandâ nauigantibus gingiua tam enormi tumore vt dentes sepellant, liuescunt

liuefcunt maculis erura, & inflata demum in faniem fuppurant vilcofam, aut fi peftilens humor in vitalia irreperit, inter valida, deliria & fpafmos agrotum perimit. Hinc illud iam olim folemne nauigaturis in Indiam vt faccum, aut fepulcrale linteum fecum ferant, quo fi cafus tulerit decen- ter poft obitum inuoluantur, marique inhumati humentur. Demum vt omittam rapidos fluentorum torrentium occurfus, qui tranfuerfa nauig- ia, in vada & fcopulos impingunt, vt cœtorum immenfa corpora, quæ aut ludant, aut certent, poftunt nullo negotio fuæ molis incuffu ea sub- uertere; abunde fit folas cogitare quæ nauigationem exercent tempefta- tes, illas præcipuè sub promontorio Bonæ Spei, obiectis atroces moribus quas ferè prælagiunt pifcium monfta ex profundo immenfo in fummis aquis lafciuientium, & fubfultantium, ea multitudine vt quocumque ver- fum longiffimè pertingit acies, confertum iis mare appareat, pauendo vectoribus anxii, & trifti fpectaculo; tempeftatum verò cuiufmodi caufa torrens illic sæuo Africo mare, & Oceani gemini ex lateribus Africæ ad illud promontorium confluctus, & depræliantium ventorum; ex quo fe fluctus infani attollunt, & ad difcrimen formidabilius refracti, fiue vt nau- tæ vocant, decuffati. Quare illo quod in superando promontorio infumitur quadriduo, faburræ adduntur aenea tormenta, occluduntur fenestræ, ac ne vadis operientibus demergatur nauis, fpiracula omnia obturantur, om- nes tecto claufi pro communi falute, alij arte, precibus alij adla- borant.

18. Non erit opinor digreffu importunum, fi partem epiftolæ hîc po- nam quam dedit ex India ad S. Patriarcham Ignatium Gonzaluus Sylue- ria vir Sanctus, & eo quod demum adeptus eft martyrio dignus. Illic ergo Prouincialem agens verbis grauiffimis Sanctum rogat, ne quos Indis ex- colendis mittat nifi homines virtutis, fpontaneo fui martyrio diu mul- tum probatæ, interiori potiffimum fuorum affectuum coercitione, fami- liares Deo, fenfu conscientiæ tenero, contemptores fui, & in quauis pericula & aduerfa ingentibus animis expeditos; præ omnibus vero ita caftos, vt fi dici poteft, corpus circumgeftent emortuum, aut fenfus ad eius blanditias penitus extinctos, fore alioqui feraciorem damnis Indiam quam lucris, ob eius ecclî mollitiem, crebritatemque occafionum pella- cium, fi ad primas cuiufque literas, ex Europa in Afiam, petentibus tran- fitus concedatur, & habeatur citius verborum ratio quæ dicat fapius inconfultus feruor, quàm folidus; virtus autè illorū & pietas leuius pon- derentur. Indiam Sanctos nequaquam facere, verum fi Sanctos exceperit, campum iis pandere in quo Apoftoli euadant. Fortè verò magnope- rē decipi, qui fe vt littus illic contigerint, eum putant fe gradum fan- ctimonîæ tacturos, quem in Europa lentè & oſcitanter quaſierant; ra- dices enim propenſionum noxiarum, & malè domiti affectus, ſolum naftas natiuo benignius, & quàm alibi vſquam fortaffe pinguius, reui- uifcere, & vberius crefcere.] Poſt quæ, ſane vera, ſapienterque ſcripta, de itinere ſubiungit [Indicat V. Paternitas cunctis per Societatem Domi-

18.

Quanto nunc
Indicum iter
quam olim fa-
cilis.